

Portal Województwa Lubuskiego

Dyskusja o komunikacyjnych „białych plamach” na terenach dawnych PGR-ów w Lubuskiem

© Paweł Wańczko/Lubuskie.pl

Kategoria - Transport i Infrastruktura

Data publikacji -17 lipca 2023 godz. 12:43

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego kolejny raz podjęto temat związany z byłymi pracownikami Państwowych Gospodarstw Rolnych na terenie regionu. Tym razem w kontekście wykluczenia komunikacyjnego.

W poniedziałek, 17 lipca 2023 r. w urzędzie marszałkowskim odbyła się konferencja "Wykluczenie komunikacyjne terenów popegeerowskich w Województwie Lubuskim". Wzięli w niej udział m.in.: **członek Zarządu Województwa Lubuskiego Marcin Jabłoński, poseł Waldemar Sługocki** oraz **prezes Związku Byłych Pracowników PGR w województwie lubuskim - Krzysztof Kaźmierczyk**.

- Witam serdecznie w imieniu Zarządu Województwa Lubuskiego. Bardzo się cieszymy, że możemy udzielać wsparcia zespołowi, co do którego celu jestem niezwykle przekonany. Chcielibyśmy mieć pełny ogląd sytuacji, z jaką się mierzymy w kwestii terenów popegeerowskich. Dlatego chcemy uczestniczyć w poszukiwaniu możliwości rozwiązywania wieloletnich już problemów. Chciałbym państwu pogratulować determinacji i cierpliwości oraz zachęcić, żeby państwo jej nie tracili. Mam nadzieję, że zespół będzie mógł w wymierny sposób zrealizować swoje zamiary i doprowadzić do powstania systemowych rozwiązań, które ułatwiłyby kompleksowe zajęcie się problemami byłych terenów popegeerowskich. Wtedy będzie można powiązać je bezpośrednio z działaniami samorządów województw, jeśli chodzi o dedykowanie środków unijnych czy organizację transportu publicznego. Warto, żebyśmy byli w stałym kontakcie. Wierzę, że do ustaleń wrócimy za kilka miesięcy – powiedział Marcin Jabłoński.

Tereny popegeerowskie mają szansę na unijne wsparcie

M. Jabłoński dodał, że samorząd województwa w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027, w którym przyznano nam 915 mln euro, przeznacza pulę pieniędzy także na rozwój obszarów wiejskich. – 18 proc. tych środków zostanie przeznaczonych na mniejsze, mniej wspierane dotychczas miejscowości. Część z nich to z pewnością są tereny popegeerowskie. To duża płaszczyzna do współpracy. Jesteśmy gotowi do tego, żeby ją podjąć. Gościmy państwa z przyjemnością i zapewniam, że będą mogli państwo na nas liczyć. Dziękuję parlamentarzystom, którzy podjęli się współpracy – dodał członek Zarządu Województwa Lubuskiego.

Jaki potencjał transportowy ma województwo lubuskie?

Sławomir Kotylak, dyrektor Departamentu Infrastruktury i Komunikacji Urzędu Marszałkowskiego przedstawił dane o organizacji publicznego transportu zbiorowego w Lubuskiem. Jako organizator publicznego transportu, urząd marszałkowski odpowiada za transport drogowy i kolejowy. Na terenie regionu znajduje się blisko 1,5 tys. linii kolejowych. Nakłady finansowe **na kolej w województwie w 2023 r. to blisko 118 mln złotych**.

Część połączeń dostępnych w województwie to kursy transgraniczne. – Te połączenia są także elementem rozwiązywania problemów gmin i miejscowości popegeerowskich, dlatego że w dużej mierze rozmieszczenie dawnych PGR-ów miało miejsce wzdłuż pasa zachodniego, przygranicznego – wyjaśnił S. Kotylak.

Jednym z problemów z komunikacją kolejową w regionie jest brak elektryfikacji linii Kostrzyn nad Odrą-Gorzów Wielkopolski. Ponadto województwo lubuskie jest trzecie

w kolejności, jeżeli chodzi o konstruowanie rozkładu jazdy – zwrócił uwagę S. Kotylak. – W pierwszej kolejności dostęp do linii kolejowych uzyskują pociągi międzynarodowe, następnie planuje się połączenia krajowe, a po nich miejsce otrzymują organizatorzy połączeń regionalnych. To powoduje wielokrotnie problemy z takim dopasowaniem rozkładu jazdy, który uwzględniałby potrzeby szkół, małych miejscowości, których mieszkańcy chcą dojechać na czas do pracy – mówił dyrektor Departamentu Infrastruktury i Komunikacji UMWL.

Aby zmniejszać wykluczenie komunikacyjne mieszkańców, samorząd województwa reaktywuje połączenia kolejowe. W ostatnich latach były to np. kursy Głogów-Wschowa-Leszno i Zielona Góra-Guben.

Obecnie w urzędzie marszałkowskim kończą się przygotowania Programu Rozwoju Transportu dla Województwa Lubuskiego. Celem dokumentu jest zoptymalizowanie organizacji transportu publicznego na terenie regionu.

– Konkludując, problematyka transportu publicznego jest bardzo złożona. Dyskusja na ten temat jest bardzo potrzebna. Pracujemy na to, aby były efekty. Liczę na to, że dzisiejsza dyskusja pozwoli nam wyciągnąć wnioski i jeszcze lepiej dopasować transport do potrzeb mieszkańców województwa – zakończył S. Kotylak.

Możliwe rozwiązania problemu wykluczenia komunikacyjnego

Arkadiusz Mieczyski, zastępca dyrektora Departamentu Infrastruktury i Komunikacji UMWL opowiedział o popegeerowskich obszarach wykluczenia komunikacyjnego w województwie lubuskim. Podkreślił jednocześnie, że problem ten dotyczy nie tylko terenów dawnych PGR-ów, ale obszarów wiejskich w ogóle.

Likwidacja PGR-ów na mocy ustawy z 1 stycznia 1992 r. doprowadziła do zwiększenia bezrobocia i zubożenia społeczeństwa. Marginalizację środowisk popegeerowskich spotęgowało ograniczenie zbiorowego transportu publicznego, głównie przewozów autobusowych. Negatywne skutki likwidacji PGR-ów mogą dotyczyć pośrednio 67 proc. mieszkańców obszarów wiejskich w województwie lubuskim.

Problemy komunikacyjne miał rozwiązać Fundusz Rozwoju Połączeń Autobusowych. – Stawki dopłat do połączeń są jednak zbyt niskie, rozliczenie dopłat wymaga dużego nakładu pracy, dofinansowanie jest przyznawane tylko na rok (zmiana ma nastąpić w 2024 r.), ponadto interpretacja przepisów jest niejasna – wyjaśniał A. Mieczyski. Aby zagwarantować odpowiedni standard transportu autobusowego, trzeba byłoby dofinansowywać go kwotą 3,5 mld złotych.

Pomysłem na rozwiązanie kwestii wykluczenia komunikacyjnego jest tworzenie map potrzeb przewozowych. System organizacji połączeń powinien być jednolity – również pod względem taryf i standardu pojazdów. W Lubuskim badania potrzeb przewozowych zostały przeprowadzone w trakcie realizacji projektu rozwoju połączeń kolejowych RailBLu. Dotyczyły transportu ze stacji kolejowej na dworzec autobusowy w Krośnie Odrzańskim.

Zdaniem zastępcy dyrektora Departamentu Infrastruktury i Komunikacji, należy przekształcić Fundusz Rozwoju Połączeń Autobusowych – zastąpić go narzędziem dotacyjnym zbliżonym np. do subwencji oświatowej.

Poseł proponuje forum i fundusz dla byłych PGR-ów

– Chcę powiedzieć uczciwie, że ta sytuacja jest trochę porażką nas wszystkich, zwłaszcza osób publicznych, że po ponad 30 latach transformacji ustrojowej ten problem nie został systemowo rozwiązany – mówił o wykluczeniu komunikacyjnym byłych pracowników PGR poseł Waldemar Sługocki. – Bardzo dziękuję za możliwość, że możemy się spotkać w urzędzie marszałkowskim i że samorząd województwa opowiada o planach i działaniach w tym zakresie – dodał poseł.

W. Sługocki zwrócił uwagę, że istnieje możliwość korzystania ze wsparcia z funduszy unijnych lub budżetu państwa. W kryteriach przyznawania dotacji znajdują się wymogi, które premią gminy popegeerowskie. – Ale paradoks polega na tym, że gmina otrzymuje dofinansowanie na budowę infrastruktury drogowej, a zaprojektowana droga w ogóle nie trafia do żadnej z tych miejscowości, w których funkcjonowały PGR-y – wyjaśniał poseł.

Parlamentarzysta zasugerował, że w Lubuskiem mogłoby powstać forum ds. byłych pracowników PGR-u, wzorcowe dla innych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce. Wspomniał również o Lubuskiej Radzie Samorządowej, która przeznacza środki finansowe z budżetu województwa na różne cele. Zaproponował, by zasygnalizować jej problemy byłych pracowników PGR-u i utworzyć fundusz, który byłby przeznaczony dla gmin chcących zapobiec wykluczeniu komunikacyjnemu na obszarach dawnych PGR-ów.

Na temat problemów z dostępem do transportu publicznego i możliwości poprawy tej sytuacji wypowiadali się również samorządowcy oraz przedstawiciele operatorów kolejowych i autobusowych. Wśród uczestników konferencji były także m.in. posłanki **Katarzyna Osos** i **Krystyna Sibińska** oraz radni Sejmiku Województwa Lubuskiego: **Grzegorz Potęga** i **Sebastian Ciemnoczołowski**.

To nie pierwsze spotkanie dot. PGR-ów

Przypomnijmy, że 9 marca 2023 r. w urzędzie marszałkowskim odbyła się konferencja „Polska wieś popegeerowska po trzech dekadach transformacji”. Wówczas tematem była aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców byłych terenów popegeerowskich oraz ich sytuacja w kontekście kapitału ludzkiego.